

STORTINGET

Innst. 53 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:35 S (2019–2020)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen og Mona Fagerås om rettslig amnesti mot anmeldelse og straffefølgelse for egne brukerdoser til personer som yter assistanse til rusbrukere hvor det er fare for liv og helse

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovforslag som sikrer rusbrukere mot anmeldelse og straffefølgelse for egne brukerdoser når de kontakter myndighetene for hjelp til seg selv eller andre – en såkalt 'Good Samaritan Law'.»

Det vises til dokumentet for nærmere begrunnelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet, Jan Bøhler og Jenny Klinge, fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, og fra Venstre, Solveig Schytz, viser til Doku-

ment 8:35 S (2019–2020), representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti om rettslig amnesti mot anmeldelse og straffefølgelse for egne brukerdoser til personer som yter assistanse til rusbrukere hvor det er fare for liv og helse. Komiteen viser også til vedlagte brev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 23. januar 2020.

Komiteen oppfatter forslagsstillerne dithen at det i påvente av rusreformen ønskes et rettslig amnesti for de som yter hjelp til rusmisbrukere som trenger helsehjelp, slik at disse ikke risikerer å bli straffefølgt av politiet for besittelse av egne brukerdoser av narkotika. Komiteen viser til at forslagsstillerne mener dette vil bidra til at flere rusmisbrukere kan få raskere og bedre helsehjelp, og at terskelen for å kontakte politi og helsevesen blir lavere.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til statsrådets brev av 23. januar 2020 (vedlagt) og er enige i at problemstillingen om straffefølgelse som hinder for å oppsøke helsehjelp for narkotikaproblemer skal tas på alvor. Disse medlemmer viser i den anledning til regjeringens ønske om å gjennomføre en rusreform.

Disse medlemmer viser til at i påvente av en rusreform så er likevel rettstilstanden slik at Riksadvokaten i rundskriv 2/2014 om narkotikasaker har vært tydelig på at politiet skal prioritere de mest alvorlige narkotikaforbrytelsene. Disse medlemmer har forståelse for at Riksadvokatens rundskriv ikke nødvendigvis er kjent blant gruppen av rusmisbrukere representantforslaget retter seg mot, men understreker at dette skal være gjeldende praksis hos politiet slik det er instruert fra øverste påtalemyndighet. Det vises også til i statsrådets brev at dette har vært gjeldende praksis siden

2014, og at denne typen situasjoner forekommer svært sjelden.

Disse medlemmer setter spørsmålsteget ved i hvilken grad eller omfang politiet i dag faktisk anmelder en person som yter bistand til en annen person i en nødssituasjon, for egen bruk og besittelse av narkotika.

Disse medlemmer merker seg at i tilfeller der det handler om personer med et omfattende og alvorlig narkotikaproblem som yter slik bistand, er det allerede gitt klar instruks fra øverste påtalemyndighet om at politiet ikke skal prioritere å straffeforfølge denne brukergruppen. At helsepersonell eller andre skulle anmelde en person som yter bistand i denne typen situasjoner, anses i utgangspunktet ikke som en eksisterende problemstilling.

Disse medlemmer er enige med statsråden i at det vil være både unødvendig og ressurskrevende å igangsette et lovarbeid knyttet til de spesifikke problemstillinger som reises, idet regjeringen likevel skal komme til Stortinget med forslag til vedtak og lovendringer i tilknytning til rusreformen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enige med forslagsstillerne i at rusmisbrukere som oppbevarer små mengder til eget bruk, og som kontakter myndigheter for å gi rimelig hjelp til seg selv eller andre, ikke skal straffeforfølges. Det er slik disse medlemmer ser det, gitt klar instruks om at personer med et omfattende og alvorlig narkotikaproblem som yter slik bistand, ikke skal straffeforfølges. Riksadvokatens rundskriv 2/2014 om narkotikasaker er tydelig på at politiet skal prioritere de mest alvorlige narkotikaforbrytelsene, noe som etter disse medlemmers mening tilsier at politiet heller ikke skal gå etter å straffe rusmisbrukere som oppbevarer små mengder til eget bruk, og særlig ikke i situasjoner der de tar kontakt med politi/helse for å hjelpe andre rusmisbrukere. I den grad det er behov for en klargjøring av praksisen som legges til grunn i Riksadvokatens rundskriv, mener disse medlemmer at dette bør gjøres i forbindelse med Stortingets behandling av den varslede rusreformen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener rusmisbrukere som kontakter myndigheter for å gi rimelig hjelp til seg selv eller andre, bør få amnesti mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser.

Dette medlem viser til at politiet i dag er pålagt ved lov å anmelde dersom de oppdager besittelse og bruk av ulovlige rusmidler og narkotika. Det betyr at dersom noen tar kontakt med politiet og politiet oppdager rusbruk, kan denne personen risikere anmeldelse og videre straffeforfølgelse. I noen tilfeller kan dette skape terskler for å melde fra til politi og helsevesen i situasjoner hvor det er fare for liv og helse.

Dette medlem mener at det er urimelig og direkte farlig for liv og helse at det finnes et regelverk som skaper høy terskel for rusmisbrukere for å melde inn farlige situasjoner. Det strider også mot det viktige prinsippet om at man har en plikt til å hjelpe og berge når det er fare for liv og helse, som gjelder både for å hjelpe seg selv og andre.

Dette medlem viser til at regjeringen har varslet at de vil komme til Stortinget med et forslag til ny rusreform våren 2021. Med fare for at denne saken ytterligere utsettes inn i neste stortingsperiode, mener dette medlem at det haster med å få på plass et rettslig amnesti for straffeforfølgelse til personer som yter assistanse til rusmisbrukere hvor det er fare for liv og helse. Dette vil medføre bedre mulighet for rask og effektiv hjelp til personer som for eksempel har tatt en overdose.

Dette medlem viser til at et lignende prinsipp ligger til grunn for det som kalles for «Good Samaritan Law», og finnes i flere former i flere land, som USA, Storbritannia, Tyskland, Finland, Australia og Canada.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovforslag som sikrer rusbrukere mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser når de kontakter myndighetene for hjelp til seg selv eller andre – en såkalt 'Good Samaritan Law'.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovforslag som sikrer rusbrukere mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser når de kontakter myndighetene for hjelp til seg selv eller andre – en såkalt «Good Samaritan Law».

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:35 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen og Mona Fagerås om rettslig amnesti mot anmeldelse og straffeforfølgelse for

egne brukerdoser til personer som yter assistanse til rusbrukere hvor det er fare for liv og helse – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 3. november 2020

Lene Vågslid

leder

Ingunn Foss

ordfører

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref TL/tfo

Vår ref 20/102

Dato 23.01.2020

Dokument 8:35 S (2019-2020) – Representantforslag om rettslig amnesti mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser til personer som yter assistanse til rusbrukere hvor det er fare for liv og helse.

Jeg viser til brev 7. januar 2020 fra Stortingets justiskomiteé, vedlagt forslag fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen og Mona Fagerås, om rettslig amnesti mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser til personer som yter assistanse til rusbrukere hvor det er fare for liv og helse. Representantforslaget ble oversendt Helse- og omsorgsdepartementet som rett instans fra Justis- og beredskapsdepartementet i e-post av 8. januar 2020.

Det blir fremmet følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med lovforslag som sikrer rusbrukere mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser når de kontakter myndighetene for hjelp til seg selv eller andre – en såkalt «Good Samaritan Law».

Forslaget viser til politiets plikt til å anmelde forhold knyttet til en persons egen bruk og besittelse av narkotika til egen bruk som avdekkes i forbindelse med at vedkommende i en situasjon yter bistand til en tredjeperson, for eksempel ved å kontakte nødetatene ved overdose. Problemstillingen kan også knyttes til andre situasjoner der en person kan ha behov for bistand fra politiet men vegrer seg for slik kontakt med bakgrunn i at man selv risikerer anmeldelse for bruk og besittelse av narkotika til egen bruk.

Representantene viser til tekst fra Rusreformutvalgets mandat, der det fremkommer at «straffeforfølgning for bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk har bidratt til stigmatisering, marginalisering og sosial utstøting og kan ha stått i veien for å møte den enkelte bruker med hensiktsmessige og tilpassede tilbud og oppfølging.» I påvente av at

rusreformen skal behandles ønsker representantene at rusmiddelbrukere som kontakter myndigheter for å gi rimelig hjelp til seg selv eller andre, bør få amnesti mot anmeldelse og straffeforfølgelse for egne brukerdoser.

Min oppfatning er at problemstillingen om straffeforfølgning som hinder for å oppsøke helsehjelp for narkotikaproblemer skal tas på alvor, derav også Regjeringens ønske om å gjennomføre en rusreform med utgangspunkt i Rusreformutvalgets mandat og utredning, jf. Granavolden-erklæringen av 2019. Som representantene vet, mottok jeg i desember 2019 Rusreformutvalgets utredning der det foreslås å fjerne straffansvar for bruk og besittelse av narkotika til egen bruk. Utredningen er på høring med høringsfrist 02. april 2020. Regjeringen vil ta stilling til utvalgets forslag etter at høringsfristen er utløpt.

Når det gjelder den konkrete problemstillingen som representantene tar opp, er det svært usikkert i hvilken grad eller omfang politiet i dag faktisk anmelder en person som yter bistand til en annen person i en nødsituasjon, for egen bruk og besittelse av narkotika. I tilfeller der det handler om personer med et omfattende og alvorlig narkotikaproblem som yter slik bistand, er det allerede gitt klar instruks fra øverste påtalemyndighet om at politiet *ikke* skal prioritere å straffeforfølge denne brukergruppen. Se for eksempel Riksadvokatens rundskriv 2/2014 om narkotikasaker, der det fremkommer at politiet skal prioritere de alvorlige narkotikaforbrytelsene. Min oppfatning er videre at det allerede langt på vei er politiets konduite, eller skjønnsutøvelse, å *ikke* anmelde en person som har bistått i en nødsituasjon for den rene bruk eller besittelse av narkotika i en slik sammenheng. Jeg kan imidlertid ikke utelukke at slike tilfeller unntaksvis har forekommet.

At helsepersonell eller annet personell fra redningstjenesten skulle anmelde en person som yter bistand, eller har tilkalt hjelp til en tredjeperson, til politiet for narkotikabruk på et skadested, anser jeg i utgangspunktet som en nær ikke-eksisterende problemstilling. Videre er det trolig marginalt hvor mange situasjoner som har oppstått der noen har unnlatt å kontakte nødtjenestene på grunn av risikoen for selv å bli anmeldt for bruk og besittelse av narkotika isolert sett.

På denne bakgrunn mener jeg at det vil være både unødvendig og kostnadskrevende å igangsette et lovarbeid knyttet til den spesifikke problemstillingen som her reises idet Regjeringen likevel, innen relativt kort tid, skal komme tilbake til stortinget med forslag om hvordan rusreformen skal gjennomføres. Regjeringen har som målsetting at de nødvendige vedtak og lovendringer i tilknytning til rusreformen skal være gjort i løpet av 2021. Uansett er det etter min oppfatning mulig å møte problemstillingen representantene tar opp på en mer hensiktsmessig måte enn ved lovendring for å håndtere et, sannsynligvis, svært marginalt fenomen.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Bent Høie". The signature is written in a cursive, flowing style.

Bent Høie

